Ольга КРОВИЦЬКА
Юрій ОСІНЧУК

ОНІМНА СПАДЩИНА В ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ XIV–XVIII СТ.

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.
Випуск 1 (45)
УДК 811.161.2'373.23'374'13/17' **DOI: 10.24144/2663-6840/2021.1(45).268–275**

Кровицька О., Осінчук Ю. Онімна спадщина в лексикографічних джерелах української мови XIV–XVIII ст.; кількість бібліографічних джерел – 21; мова українська.

Анотація. У статті звернено увагу на онімний матеріал, уміщений у трьох історичних словниках та картотеках – «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка, «Словника староукраїнської мови XIV–XV ст.», «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.». Названо українські писемні пам'ятки XIV–XVIII ст., які фіксують передовсім антропонімну лексику, вказано також на деякі особливості лексичної картотеки «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка. Окрім того, наголошено на різножанрову специфіку писемних джерел XVI – першої половини XVII ст.; підкреслено, що яскраву палітру особових власних імен демонструють пам'ятки ділового стилю XIV–XVIII ст.

У розвідці використано традиційну класифікацію особових найменувань (одночленні, двочленні, багаточленні).

У деяких писемних джерелах при найменуванні осіб фіксуємо супроводжувальні апелятиви *панъ*, *пани*.

Деякі оніми демонструють високу словотворчу активність, збагачуючи таким способом словотвірну систему української мови.

У текстах досліджуваного періоду спорадично фіксуємо народнорозмовні варіанти особових християнських імен чоловіків та жінок.

Серед двочленних власних назв осіб відапелятивного походження домінують: назви осіб за родом діяльності та професією; назви осіб за територіальною і національною ознаками; назви осіб за соціальним та майновим станом, суспільно-політичним становищем; назви осіб за сімейними і родинними стосунками, свояцтвом; назви осіб за зовнішніми ознаками та внутрішніми властивостями; назви, пов'язані з реаліями навколишнього середовища; назви, пов'язані зі сферою побуту людини тощо.

Найбільшою пам'яткою XVII ст., де вміщені власні особові назви, є «Реєстр Війська Запорозького» 1649 р. (понад 40000 назв осіб). До реєстрової частини «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.» залучено, на жаль, лише особові назви відапелятивного походження, які значно доповнюють тогочасну мовну мозаїку рідкісними словами та діалектизмами.

Ключові слова: власна особова назва, антропонім, ономастика, історична лексикографія, відапелятивні найменування осіб.

Постановка проблеми. Серед важливих лінгвістичних проблем у слов'янському мовознавстві особливе місце займає створення історичних словників, які демонструють сучасному дослідникові не тільки тогочасне мовне багатство, але й певною мірою висвітлюють шляхи творення, становлення та функціонування власних назв.

Основоположником української наукової історичної лексикографії вважають Є.Тимченка, якому редакція журналу «Киевская старина» доручила зібрати матеріал для історичного словника, що в майбутньому мав долучитися як окремий додаток до словника сучасної української мови [Німчук 1996, с. 27].

Кожен лексикографічний проект розпочинають із виявлення, аналітичного дослідження і добору пам'яток конкретного історичного періоду. Наприклад, до джерельної бази «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка увійшло понад 400 пам'яток української мови XIV–XVIII ст. різних жанрів та стилів (серед яких – рукописи різного характеру, стародруки та новодруки), зокрема: актів, судових документів, заповітів, грамот, літописів, творів конфесійної, полемічної та художньої літератури, епістолярної спадщини та щоденників [Осінчук 2011, с. 494; Дидик-Меуш 2018, с. 26–27].

На превеликий жаль, «через об'єктивні та суб'єктивні чинники словникарство, зокрема й історичне, в Україні не завжди мало всі можливості розвиватися» [Войтів, Кровицька 2013, с. 34], тому «Історичний словник українського язика» не був повністю опублікований (надруковано тільки фрагмент **А–ЖЯЛУВАТИ**), і таким чином не був уведений до наукового обігу. Натомість його Лексична картотека, яка зберігається у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів), доступна для дослідників гуманітарних наук: істориків, мовознавців, літературознавців, народознавців та етнологів. Вона «налічує близько 300 тис. цитат-карток – 118 скриньок основного матеріалу і 8 – додаткового. Картотека складається із нестандартних карток різного кольору. Для її створення укладачі використовували різноманітний папір і чорнило» [Осінчук 2011, с. 495].

Наступною лексикографічною працею, на яку варто звернути увагу, став двотомний академічний «Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.». У принципах побудови цього історичного словника наголошено, що він «задуманий за типом «тезауруса», тобто він повинен містити всі слова всіх пам'яток даного періоду, відібраних для Словника» [Вступ 1984,

с. 6]. До Лексичної картотеки цього словника ввійшло майже 1000 пам’яток світського характеру, писаних староукраїнською мовою. Незважаючи на їхнє територіальне походження, для створення картотеки брали для розписування суцільні тексти, серед яких: переклад статуту Казимира III, описи замків, люстрації земель, грамоти, а також окремі написи, зібрані з різних артефактів. Проаналізовано майже 12000 слів, подано всі варіанти реєстрового слова (фонетичні, орфографічні, графічні, морфологічні), а також у кожній словниковій статті зазначено кількість фіксацій конкретної лексеми.

«У численних рецензіях і відгуках на Словник відзначалося, що це єдина у слов’янській історичній лексикографії праця, де так широко представлені різноманітні типи власних назв, які суттєво доповнюють тогочасний словниковий склад мови, оскільки деякі загальні назви через жанрову обмеженість пам’яток не знайшли свого відображення» [Керста 1995, с. 30].

Для історичного мовознавства слов’янських мов неабияке значення має поява «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.», працю над яким розпочато у 1975 р. у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України.

Цей історичний лексикон побудовано за іншими критеріями, ніж попередній. Завдяки конкретному історичному періодові (XVI – перша половина XVII ст.) в українському мовному просторі з’являється і розвивається політематична література, яка збагачує тогочасну українську мову різними стилістичними засобами, що по-новому відображають картину світу. Палітра тогочасних джерел представлена пам’ятками різних стилів і жанрів, зокрема: 1) пам’ятки ділового письменства (різні за змістом грамоти, привілеї, описи замків, люстрації земель, актові книги міських урядів, міських і земських судів, документи церковних і шкільних братств тощо); 2) пам’ятки полемічної літератури – твори І. Вишенського, З. Копистенського, С. Христофора та ін.; 3) пам’ятки художньої літератури – вірші, панегірики, епіграми, народно-пісенна поезія, інтермедії тощо; 4) пам’ятки літописної літератури; 5) пам’ятки наукової і навчальної літератури (словники, граматики, лікарські порадники тощо); 6) пам’ятки релігійної літератури (учительні євангелія, проповіді, повчання) тощо [Кровицька 2005, с. 30–31]. Таким чином, опрацьовано понад 400 писемних джерел, сформовано велику Лексичну картотеку, яка нараховує понад 800000 карток-цитат.

Отже, названі історичні лексикони та їхні картотеки є невичерпним джерелом для системного вивчення історичної ономастики.

Аналіз досліджень. Власні імена, зафіксовані у різножанрових пам’ятках української мови XIV–XVIII ст., передовсім їхня семантика, словотвір та походження, неодноразово були об’єктом аналізу українських лінгвістів. Історичну антропонімію та топонімію розглядали у своїх працях Д. Бучко [Бучко 1990], Л. Гумецька [Гумецька 1964], В. Денисюк [Денисюк 2006], А. Івасенко [Івасенко 2011], Р. Керста [Керста 1984], Р. Осташ та Л. Осташ [Осташ, Осташ 2013], М. Сенів [Сенив 1986], І. Фаріон [Фаріон 2001], М. Худаш [Худаш 1980], І. Царалунга [Царалунга 2007], В. Штефуца [Штефуца 2019] та ін.[1] Однак у ракурс згадуваних досліджень вибірково потрапляв онімний матеріал, засвідчений у картотеках українських історичних словників.

Мета статті – виявити і простежити функціонування власних назв у матеріалах «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка, «Словника староукраїнської мови XIV–XV ст.», «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.» та їхніх Лексичних картотеках. **Завдання**: зібрати онімний матеріал із писемних пам’яток XIV–XVIII ст., які ввійшли до корпусу джерел українських історичних словників; охарактеризувати найважливіші писемні пам’ятки, у яких максимально відображено онімний простір; з’ясувати деякі особливості функціонування особових власних назв у зазначений історичний період.

Основним **методом** нашого дослідження є синхронно-описовий. Частково використано лексикологічний метод.

На основі детального аналізу джерельної бази історичних словників української мови з’ясовано, що онімну лексику найбагатше репрезентують тексти ділового стилю XIV–XVIII ст., засвідчені у рукописах і стародруках.

Виклад основного матеріалу. Найповніше ономастичну лексику (антропоніми, топоніми, гідроніми тощо) виявлено в картотеці «Словника староукраїнської мови XIV–XV ст.», зокрема у правових, купчих, дарчих, присяжних, поручних, розмежувальних, підтвердних, розсудних грамотах, угодах, привілеях, договорах, заповітах, записах різного характеру тощо. Більшість із них опубліковано у збірках: «Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego» (Lwów, 1868), «Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России» (Санкт-Петербург, 1863, 1865), «Архив Юго-Западной Росии» (Киев, 1883–1907), «Українські грамоти XIV в. і перша половина XV в.» упорядник В.Розов (Київ, 1928) [дет. див.: ССУМ$^{14–15}$ І с. 19–56].

Матеріали «Словника староукраїнської мови XIV–XV ст.» засвідчують такі три різновиди найменувань людей: одночленні, двочленні і багаточленні.

Найбільшу активність проявляють одночленні християнські жіночі та чоловічі імена: дъщєри нашєи Анны (Гирлов, 1499 BD II, 154) [ССУМ$^{14–15}$ І с. 77]; отправилъ… жєнѣ варварѣ сто гривєнъ (Коломия, 1398 P 57) [Ibidem c. 152]; тоє въсє вышєписаноє да є(ст) слузѣ нашєм(у) марку, о(т) на(с) ури(к) єму и сєстра(м) єго варвари и насти (1479–1480 Cost.S. 105) [Ibidem]; коупи(х)… тєтраєоу(г҃)ль… и дадо(х) єго п(о)поу никїтѣ (1401 ЗКЄ) [Ibidem II с. 49]; а тыи люди о(т)чичи мои, на

[1] Див. ще: Львівська ономастична школа: хрестоматія / [відп. ред. Купчинська З.О.]. Львів: Видавництво «Растр-7», 2019. 556 с.

имѧ микоула… васи(л), омє(л)я(н)… мають єму потому служити (Луцьк, 1490 Пам.) [Ibidem с. 84].

Рідше фіксуємо двочленні найменування осіб: купилъ панъ пєтрашь дѣдицтво в анъны радивонъковоѣ (Перемишль, 1359 Р 10) [ССУМ14–15 I с. 77]; Мы кнѧ(з) дв҃дъ дмитриєви(ч)… василии данильєви(ч) (Лучиця, 1388 Р 38–39) [Ibidem с. 153]; а тыи люди… на имѧ… марко, ганю(к) тимо(ш) ко… мають єму потому служити (Луцьк, 1490 Пам.) [Ibidem с. 238]; Сє азъ… ан(д)рєи владимирови(ч)… съ своєю жєною (Київ, 1446 Р 154) [Ibidem II с. 153].

Особливістю функціонування антропонімної лексики цього періоду є те, що одна і та ж особа в тексті грамоти могла іменуватися по-різному, це залежало від типу юридичного призначення документа або жанру документа [дет. див.: Пещак 1979, с. 184–242].

У тогочасних ділових документах при найменуванні осіб (найчастіше у двочленних антропонімах) з'являються супроводжувальні апелятиви *панъ*, *пани*: при то(м) былию… па(н) дмитръ ходоровскыи… па(н) ива(н) короваи (Зудечів, 1428 Р 111) [ССУМ14–15 I с. 498]; Жаловала сѧ пани Василєваѧ Копачєвича на пани Михайловоую Нацєвича (Лукониця, 1478 AS III, 17) [Ibidem II с. 123]; повѣдала… пани Олизароваѧ Шиловича… штож… пан Олизар Шилович падчєрицы своєй… дал и записал… имѣнє Хоцєн (Луцьк, 1487 AS I, 87) [Ibidem]; при томъ был… панъ Яким Пузовский (Володимир, 1489 АрхЮЗР 8/IV, 141) [Ibidem с. 580].

Багаточленні антропоніми здебільшого засвідчено поряд із назвами осіб за соціальним та майновим станом, суспільно-політичним становищем у документах юридичного призначення: писар наш *Ивашко Ѧцкович Владыка* (Луцьк, 1489 AS I, 241) [ССУМ14–15 I с. 103]; князь *юрьии глѣбовичь бєлзьский* панъ ота пилєцький староста руськоѣ зємлѣ… панъ воєвода лвовский блотишовский соцький юско (Львів, 1368 Р 16) [Ibidem с. 185]; князь *Михайло Васильєвичъ Збаражьский* (Вільна 1489 AS I, 79) [Ibidem с. 389]; писалъ Ивашко Петровичъ, писаръ кнегини *Ивановое Кобрынское Ѳеодоры* (Кобринь, 1401 АкВАК III, 2) [Ibidem 419]; а на розъѣздѣ были зємлѧнє и панъ *линько зарубичь воєвода зудєчовьскии* (Зудечів, 1411 Р 79) [Ibidem с. 498].

Звернемо увагу на те, що окремі з власних імен виявляють потужний дериваційний потенціал, наприклад з основою *петр*- виявлено такі оніми: *Петрашко* (Перемишль, 1359 Р 10); *Пєтрашєць* (Луцьк, 1490 Пам.); *Петрикъ* (Сучава, 1452 Cost. II, 410); *Петрушко* (1482–1491 АкЮЗР 7/II, 9); *Петруша* (Краків, 1489 АКВ); *Петько* (Львів, 1368 Р 16) [ССУМ14–15 II с. 140–143] та ін.

Досліджувані джерела часто репрезентують народно-розмовні варіанти особових християнських імен, зокрема з первісно демінутивними суфіксами: панъ андрєико и бра(т) єго лоука (Сучава, 1443 Cost. II, 131) [ССУМ14–15 I с. 74]; панъ глѣбъ дворъскови(ч) со двѣма сн҃ма ванько А лєхно (Перемишль, 1378 Р 26) [Ibidem с. 152]; панъ гаврилько дробышєвич (Перемишль, 1378 Р 26) [Ibidem с. 237]; мужъ тое Ганки Миклашъ… вмеръ (Троки, 1495 РИБ 560) [Ibidem с. 238]; мароушка присягла прѧ(д) нами (Васлуй, 1474 РГС) [Ibidem с. 578]; Щєфаноу дѣтїи нє достало съ єго жєною Олєнкою (1426 ВАМ 21) [Ibidem II с. 81]; дочкы пана Ромашка (Сучава, 1462 BD I, 67) [Ibidem с. 302]; ганю(к) тимо(ш)ко из брато(м) (Луцьк, 1490 Пам.) [Ibidem с. 431].

На думку дослідників української історичної ономастики, «в антропонімії ономастичний суфікс **-ко**, позбавлений внаслідок своєї продуктивності первісно експресивного значення, як і ряд інших суфіксальних морфем з **-к**, серед яких суфікси **-х-**, **-ш-** та їх похідні, стає нейтральним структурним ономастичним формантом» [Керста 1995, с. 27].

Лексикологічний аналіз ономастики передбачає відбір онімів у різних текстах, впорядкування їх за конкретними критеріями, а також залучення до розгляду апелятивної лексики. За принципами побудови «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.» для реєстрової частини використано передовсім ономастичний матеріал відапелятивного походження. Слушно сказати, що інколи відапелятивні антропоніми є чи не єдиним фіксатором конкретного апелятива, який дійшов до сучасників як відповідне слово-джерело з конкретної писемної пам'ятки української мови.

За способом творення офіційні назви осіб класифікують на такі групи: 1) власне антропонімійні іменування; 2) апелятивні іменування; 3) мішані, або антропонімійно-апелятивні іменування [Осташ 1995, с. 505].

За нашими спостереженнями, у названому словнику та в матеріалах Лексичної картотеки «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка переважають двочленні власні назви відапелятивного походження, серед яких виокремлюємо кілька лексико-семантичних підгруп:

1) назви осіб за родом діяльності та професією: дали(с)мы квитъ *Захарии Ковалєви* (Львів, 1604 ЛСБ 1043, 8 зв.) [СУМ16–17 XIV с. 155]; *Алєкса(н) дрь кова(ч)* (II пол. XVI ст. КА 531) [Ibidem с. 157]; Анътоний Янишевский… *Адамови ткачови*, *Матъфееви шевъцови*,… //… оферовалсе правъне чынити не занехати (Луцьк, 1649 АрхЮЗР 3/IV, 154–157) [КСУМ16–17]; Млинъ, котрый збудовалъ *Максимъ Мельникъ* подъ монастыремъ (Літ.Густ.м. 51) [КІСУЯ]; Яковъ Тубучленко… з *Костею Дегтяренком*… заночовали у мене (1665 Ак. Полт. Гор. Ур. I, 83) [Ibidem]; Я, *Нечипоръ Стелмахъ*… заночовавши в корчмѣ, учинилъ грѣхъ (1713 Млр. Род. I 41) [Ibidem];

2) назви осіб за територіальною і національною ознаками: *василь литвинъ* (1552 ООвр.З. 107 зв.) [СУМ16–17 XVI с. 58]; *Мартинъ Миръгородє(ц)* (1649 РЗВ 402 зв.) [Ibidem XVII с. 201]; *Левъ Арменинъ* (XVII ст. О обр. 33) [ІСУЯ с. 33]; Анъдрей Шимановъский… протестовалъ на противъко… *Василеви Татарчикови* (Житомир, 1650 АрхЮЗР 3/IV, 486) [КСУМ16–17]; *Василь Сербинъ*, Опанас Голубец (XVIII ст. Арх. Сул. ц 138) [КІСУЯ]; Муляру *Петру Нѣмцу*,… золотыхъ сто маючи зъ милостыни задалемъ былъ (1631 Гол. П. М. I, 397 (Зав.Бор.)) [КІСУЯ]; Давный заводъ паней… Шираєвой, зъ

Семеномъ Чернѣговцемъ (XVIII ст. Діар. Хан. 66) [Ibidem]; *Михаилъ Коломійцѣвъ*… не бачилъ на ѡчи (XVIII ст. *Ик.Зоз.* 2) [Ibidem].

3) назви осіб за соціальним та майновим станом, суспільно-політичним становищем: *Ва(с) ко Асавү(л)* (1649 РЗВ 190) [СУМ16–17 I с. 139]; панъ Станислав Шелемъпецкий... протестовал противъко... *Яськови козачъкови* (Луцьк, 1649 АрхЮЗР3/IV, 203–204) [Ibidem XIV с. 166]; *Сахъно Күничъни(к)* (1649 *РЗВ* 128 зв.) [Ibidem XV с. 181]; иванъ з Барлємонтү… нанæ(л) *Пєтрү марша(л)кү* домъ (к. XVI ст. Розм. 68 зв.) [Ibidem XVII с. 60]; *фєдоръ шафарь* и(з) сыно(м) своимъ иваномъ (Одрехова, 1634 ЦДІАК 37, 2, 50) [КСУМ16–17];

4) назви осіб за сімейними і родинними стосунками, свояцтвом: *А(н)дрѣ* (!) *Бабъка*, могилєвє(ц) (Луцьк, 1592 ТУ 226) [СУМ16–17 II с. 5]; *Васи(л) Браташъ* (1649 РЗВ 379 зв.) [Ibidem III с. 53]; *Фєдо(р) дя(д)ко* (1649 РЗВ 30 зв.) [Ibidem IX с. 26]; *Грыгорей Сестранъ* (1594 АрхЮЗР 6/I, 241) [КСУМ16–17]; *Дмитро Браточко*, *Лукянъ Дядечко* (XVIII ст. ДНРМ с. 202, 289) [Керста 1984, с. 31];

5) назви осіб за зовнішніми ознаками та внутрішніми властивостями: *Кривобоки(и) лє(в) ко* (Житомир, 1609 ЦДІАК 11, 1, 5, 11) [СУМ16–17 XV с. 109]; *Григо(р) Мовъчанъ* (1649 РЗВ 180) [КСУМ16–17]; *кривий Хома* (XVII ст. Укр.-р. Арх. IX, 58) [КІСУЯ]; Позволилъ…, *Івановѣ Довгому*… загороду… построити (1763 Сб. Мат. Лѣвоб. Укр. 132) [Ibidem]; заводноє дѣло *Татияни Довгой* (1730 Сб. Мат. Лѣвоб. Укр. 12 [Ibidem]; Пнъ *Федор Мудрик* (1680 Прот. Полт. С. II, 69 б) [Ibidem];

6) назви, пов'язані з реаліями навколишнього середовища: Такъ те(ж) и при зятя(х) его меновите Дмитрїи Буси(н)ского(м) *Василїи Липцы*… понева(ж) самого не было на то(т) час вдому (Холм, 1648 Тест.Ст. 471) [СУМ16–17 XVI с. 42]; я, *Рома(н) Овсяны(и)*, єнєра(л) во(з)ны(и) (Трипілля, 1599 ККПС 114) [КСУМ16–17]; *грыцъко мүравєйникъ* (1649 РЗВ 328 зв.) [Ibidem]; *Василь Жукъ* [ДДГ с. 61]; Писа(р) полковій кієвскій *Зѣновій Борсукъ* [Ibidem с. 79];

7) назви, пов'язані зі сферою побуту людини: *Яцко Лемеш* (Вишків, 1558 АрхЮЗР 8/VI, 56) [СУМ16–17 XVI с. 20]; *үласъ Мотика* (1649 РЗВ 82 зв.) [КСУМ16–17]; *мотычка а(н)дрѣи* (Львів, 1591 ЦДІАЛ 129, 1, 1117, 10) [Ibidem]; Михайло Ружминскій… прислали… черезъ Олексея Орла а *Войтеха Мясопуста* козаковъ одиннадцять (Житомир, 1585 АрхЮЗР 3/I, 16) [Ibidem]; *Павелъ Тетера*, гетманъ чигиринскый (XVIII ст. Зап.Мовч. 71) [КІСУЯ]; *Іванъ Шило* и снъ єго Юско [ДДГ с. 90]; виборниє козаки:… *Иляш Борщъ*, Сидо(р) Грищенко [Ibidem с. 116].

Функціонування двочленних особових власних назв можливе у двох варіантах: «ім'я + прізвищева назва», що є найпоширенішим засобом ідентифікації особи та «прізвищева назва + ім'я» [Денисюк 2006, с. 50–51].

На жаль, до реєстру опублікованої частини «Історичного словника українського язика» за ред. Є. Тимченка не внесено окремо особових назв, їх необхідно шукати лише в ілюстративному матеріалі. Опрацьовуючи текстову частину словника, ми зауважили таке явище: у цитатах-карточках опущено повноцінні тогочасні усі складові найменування особи; переважно засвідчено прізвищеву назву або християнське ім'я, які вживаються з апелятивами – назвами за родом занять, професією, церковною або релігійною діяльністю тощо, деколи – лише ім'я особи (або ж прізвищева назва), що супроводжується іменниками *панъ*, *пани*; напр.: Священоіерей Василий (XVIII ст. Оп.ст.кн. 11) [ІСУЯ с. 39]; Ивана бляхнѣра… до монастира для побитя бляхою церкве мурованой (1688 Літ.Мг.м. 48) [Ibidem с. 107]; Пани Борколабовая… душу свою Господу Богу предала (1594 Кул.Мат. I, 63) [Ibidem с. 110]; Панъ Лащъ… Лисѣнку мѣстечко на самый день великодній вшитко выстиналъ (XVIII ст. Літ.Льв. 240.) [Ibidem с. 207]; брата попова дяка Ивана… невиннє киємъ у голову забилъ (1605 Арх.ЮЗР. I, VI, 366) [Ibidem с. 412]; гаптарю Василю… рубли 3 (XVIII ст. Ризн.Соф.кн. 126-б) [Ibidem с. 508]; Попъ Петръ… оженившись постригся в попи (1734 Укр. ист.м. 56) [Ibidem с. 866] та ін.

Аналізуючи антропоніми в ділових пам'ятках XVI–XVIII ст., ономасти не завжди можуть чітко розмежувати прізвищеві назви від прізвиськ. «В одних випадках прізвисько як факультативний ідентифікатор було ще індивідуалізуючою назвою: воно виділяло і характеризувало денотата за якоюсь помітною індивідуальною ознакою. Зате в інших осіб, передусім у людей заможних, такі найменування уже в XVI ст. часто передавалися у спадок від батька до дітей, онуків і в такий спосіб ставали родовими» [Історія української мови 1983, с. 608].

У пам'ятках XVI–XVIII ст. зафіксовано нечисленну групу багаточленних іменувань особи. Відзначмо, що серед них трапляються тричленні особові імена, якими здебільшого іменують представників соціальної, військової та суспільно-політичної верхівки: *Ганъна Юрьевна Воронянъка*, бы(в) ша пани Грєгорова Сокорова (Київ, 1598 ККПС 101) [КСУМ16–17]; жалова(л) на… пна *Ѻ(с)тафтяна Тишкєвича Лого(и)ского*, воєводича бєрє(с) тє(и)ско(г) (1605 ДМВН 83) [Ibidem]; *Дмитръ Богдановичъ Барабашъ*, гетманъ (1617 Бараб. пр. 145) [КІСУЯ]; *Григорей Савичъ Чорний*, гетман, полковницы, сотники,… войска его королевской милости Запорожского (1630 Мат.коз.земл. 9) [Ibidem]; Иван Сердюк… вѣнчался за молодика, где был *Өедор Диба Курѣнский* старостою (1693 Стор. 93) [Ibidem]; люде заставныє отъ пана *Станислава Яцковича Русина* (1576 Арх. ЮЗР. I, I, 56) [Ibidem]; далъ сію розписку гҐдну полковнику чєрніговскому *Пєтру Стєпановичу Милорадовичу* [ДДГ с. 94].

Унікальною пам'яткою XVII ст., яка найбагатше фіксує особові найменування, є «Реєстр Війська Запорозького» 1649 р. Частина словникових статей у «Словнику української мови XVI – першої половини XVII ст.» формується тільки на конкретних ілюстраціях із «Реєстру Війська Запорозького». Завдяки використанню староукраїнського онімного матеріалу значно поповнюється макроструктура.

історичного словника; напр.: *Ломака* 'ломака': Микита Ломака (1649 РЗВ 390 зв.) [СУМ[16–17] XVI с. 98]; *Маджаръ* 'мортира; ступа': Ва(с)ко Маджа(р) (1649 РЗВ 8 зв.) [Ibidem XVII с. 4]; *Мазница* 'мазниця': Анъдрє(и) Мазница (1649 РЗВ 376 зв.) [Ibidem с. 13]; *Маслакъ* 'маслак': Ярєма Масла(к) (1649 РЗВ 379 зв.) [Ibidem с. 61] та ін.

Цінний матеріал для діалектології містять словникові статті, які лише одноразово фіксують оніми діалектного походження. Наприклад: *Гладышъ* 'товстун': Ва(с)ко гладышъ (1649 РЗВ 190) [СУМ[16–17] VI с. 215]; *Довгань*, *Долгань* '(людина, що має довгі ноги)': Пєдо(р) Довгань (1649 РЗВ 173); Иванъ до(л)гань (1649 РЗВ 203 зв.) [Ibidem VIII с. 70]; *Кадушка* 'кадіб, кадуб': И(л)ляшъ Кадүшка (1649 *РЗВ* 444) [Ibidem XIV с. 7]; *Красунъ* 'красень, красунь': фєдоръ Красүнъ (1649 РЗВ 127 зв.) [Ibidem XV с. 88]; *Крикливецъ* 'крикун': Фєдо(р) Крикливєцъ (1649 РЗВ 183 зв.). [Ibidem с. 114] тощо.

Привертає увагу факт, що у «Реєстрі Війська Запорозького» виявлено спорадично похідні утворення зі спільною кореневою основою, що вказує на високу словотворчу продуктивність деяких основ відапелятивного походження у дериваційному процесі: *Колѣнко*: Иванъ Колѣнко (1649 РЗВ 187 зв.); *Колѣно*: стєпанъ колѣно (1649 РЗВ 178 зв.); *Лобань*: Иванъ Лобань (1649 РЗВ 407); *Лобасъ*: Васи(л) Лобасъ (1649 РЗВ 156); *Лобачъ*: Лүкя(н) Лобачъ (1649 РЗВ 340); *Лобко*, *Лобъко*: Андру(с) Лобко (1649 РЗВ 187); Ми(с)ко Лобъко (1649 РЗВ 207); *Мурза*: Дмитро Мү(р)за (1643 РЗВ 174 зв.); *Мурзакъ*: васи(л) мү(р)закъ (1649 РЗВ 180 зв.); *Мякенъкый*: Игна(т) Мæкєнъкы(й) (1649 РЗВ 321 зв.); *Мяккий*: Фєдо(р) Мя(к)кы(й) (1649 РЗВ 441 зв.); Æцъко Мæкъки(й) (1649 РЗВ 321 зв.); *Мякота*: Стєпанъ Мякота (1649 РЗВ 368 зв.) та ін.

Особливістю фіксації власних назв людей у цій пам'ятці є двочленні антропонімні найменування. Дослідник «Реєстру Війська Запорозького» Р. Осташ зазначає: «у пам'ятці ними охоплено 95% загальної кількості записаних козаків […]. Таке саме становище спостерігаємо навіть візуально і в інших документах цієї доби, особливо в XVI–XVIII ст. Тому вчені дійшли висновку, що українська антропонімійна система досліджуваного періоду була в своїй основі двочленною» [Осташ 1995, с. 507].

У статті ми звернули увагу насамперед на антропонімійну лексику, зафіксовану в словникових матеріалах XIV–XVIII ст. Однак у фокусі українського онімного простору перебувають інші класи власних назв: топоніми, ойконіми, гідроніми, мікротопоніми, цінність яких полягає у збереженні конкретної інформації про реалії, явища чи події, характерні для розуміння української самоідентичності. У майбутньому вивчення цих назв сприятиме глибокому проникненню у мовну тканину пам'яток з метою розширення горизонтів лінгвістичного дослідження.

Висновки. Лексикографічні джерела XIV–XVIII ст. засвідчують, що у тогочасних офіційно-ділових пам'ятках із-поміж різноманітних лексичних одиниць представлені різноструктурні власні імена людей. Це пов'язано з тим, що на той час в українській мові ще не було єдиного загальноприйнятого способу ідентифікації особи. Здебільшого досліджувані тексти фіксують двочленні антропоніми з можливими модифікаціями. У матеріалах українських історичних словників спостерігаємо активне функціонування відапелятивних найменувань, другим членом яких виступають назви осіб за родом діяльності, професією, за певним становищем у суспільстві тощо, які містять у собі інформаційну базу про розвиток ремесел і промислів в Україні. Аналіз свідчить, що у пам'ятках домінують імена християнського походження, які, на думку істориків-ономастів, є стабільним засобом ідентифікації особи. Глибше опрацювання ілюстративного матеріалу історичних лексиконів засвідчує, що значна кількість антропонімів, адаптуючись в українській мові досліджуваного періоду, зазнала фонетичних і морфологічних змін. Рідше трапляються народнорозмовні іменування особи.

Література

1. Войтів Г., Кровицька О. Критерії добору ілюстративного матеріалу в історичному словнику. *Мовні обрії: збірник пам'яті Левка Полюги* / Відп. ред. О. Сімович. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2013 (Серія «Історія мови»). С. 34–48.

2. Бучко Д.Г. Походження назв населених пунктів Покуття. Львів: Світ, 1990. 143 с.

3. Вступ. *Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.* / Відп. ред. Л. Гумецька: У 2 т. Київ, 1977–1978. Т. I–II. С. 1–19.

4. Гумецька Л.Л. Особові назви литовського походження в українських грамотах XIV–XV вв. *Дослідження і матеріали з української мови*. Київ, 1964. Т. VI. С. 121–132.

5. Денисюк В.В. Антропоніми в українській історіографічній традиції другої половини XVII–XVIII ст. Київ: Міленіум, 2006. 204 с.

6. Дидик-Меуш Г. Комбінаторика в українській мові XVI–XVIII століть: теорія, практика, словник: монографія. Львів, 2018. 688 с.

7. Івасенко А. Українські прізвищеві назви Галичини XVI століття. *Писемні пам'ятки: сучасне прочитання* / Відп. ред. Г. Дидик-Меуш. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2011 (Серія «Історія мови»). С. 185–189.

8. Історія української мови. Лексика і фразеологія / Відп. ред. В.М. Русанівський. Київ, 1983. 743 с.

9. Керста Р.Й. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. Київ: Наукова думка, 1984. 152 с.

10. Керста Р.Й. Питання ономастики у науковій спадщині Л. Гумецької. *Українська історична та діалектна лексика.* Збірник наукових праць. Вип. 2. Київ: Наукова думка, 1995. С. 26–34.

11. Кровицька О.В. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів, 2005. 175 с.
12. Німчук В. Є.Тимченко – основоположник української наукової історичної лексикографії. *Українська історична та діалектна лексика: зб. наук. пр.* / Відп. ред. Д. Гринчишин. Львів, 1996. С. 26–34.
13. Осінчук Ю.В. Картотека «Історичного словника українського язика»: минуле і сучасне. *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія. Ларисі Григорівні Скрипник*. Київ, 2011. С. 494–503.
14. Осташ Р.І. Ідентифікація особи в Реєстрі. *Реєстр Війська Запорозького 1649 року* / Підгот. до друку О.В. Тодійчук (гол. упоряд.) та ін. Київ: Наукова думка, 1995. С. 505–512.
15. Осташ Р., Осташ Л. Українські особові імена середини XVII століття як об'єкт лексикографії. 20. *Мовні обрії: Збірник пам'яті Левка Полюги* / відп. ред. О. Сімович. Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН Украї ни, 2013 (Серія «Історія мови»). С. 111–117.
16. Пещак М.М. Стиль ділових документів XIV ст. (структура тексту). Київ: Наукова думка, 1979. 267 с.
17. Сенив М.И. Украинская антропонимия XIV–XVIII вв. (женские именования): автореф. дисс.… канд. филол. наук: 10.02.02 – языки народов СССР (украинский язык) / Ужгородский государственный университет. Ужгород, 1986. 16 с.
18. Фаріон І. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII – початку XIX століття (з етимологічним словником). Львів: Літопис, 2001. 371 с.
19. Худаш М.Л. До питання класифікації українських прізвищевих назв XIV–XVIII ст. *З історії Української лексикології.* Київ: Наукова думка, 1980. С. 96–160.
20. Царалунга І. Українські топоніми на -ани (-яни). Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2007. 165 с.
21. Штефуца В. Венгерские заимствования на материалах украинско-молдавских грамот XIV–XV веков. *Діалектологічні студії. 12: Діалект і пам'ятка* / Відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2019. С. 341–349.

Джерела

1. ДДГ – Ділова документація Гетьманщини XVIII ст.: Зб. документів / АН України. Ін-т укр. Археографії та ін.; Упоряд., автор передмови та комент. В.Й. Горобець; Відп. ред. Л.А. Дубровіна. Київ: Наукова думка, 1993. 392 с.
2. ІСУЯ – Історичний словник українського язика / за ред. Є. Тимченка. Харків; Київ, 1930–1932. Т. I. Вип. 1–2.
3. КСУМ$^{16–17}$ – Картотека «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.» Зберігається у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів).
4.. КІСУЯ – Картотека «Історичного словника українського язика» / за ред. Є. Тимченка. Зберігається у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів).
5. СУМ$^{16–17}$ – Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. / Відп. ред.: Д. Гринчишин, М. Чікало. Львів, 1994–2017. Вип. 1–17 (видання не завершене).
6. ССУМ$^{14–15}$ – Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.: в 2-ох т. / Відп. ред. Л. Гумецька. Київ, 1977–1978. Т. I–II.

References

1. Voitiv H., Krovytska O. (2013) Kryterii doboru iliustratyvnoho materialu v istorychnomu slovnyku [Criteries for selection of illustrative material in the historical dictionary]. Movni obrii: zbirnyk pamiati Levka Poliuhy / Vidp. red. O. Simovych. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. S. 34–48 [in Ukrainian].
2. Buchko D.H. (1990) Pokhodzhennia nazv naselenykh punktiv Pokuttia [Origin names of settlements of Pokuttia]. Lviv: Svit. 143 s. [in Ukrainian].
3. Vstup. Slovnyk staroukrainskoi movy XIV–XV st. [Introduction. Dictionary of the Old Ukrainian Language of the 14th –15th centuries] / Vidp. red. L. Humetska: U 2 t. Kyiv, 1977–1978. T. I–II. S. 1–19 [in Ukrainian].
4. Humetska L.L. (1964) Osobovi nazvy lytovskoho pokhodzhennia v ukrainskykh hramotah XIV–XV vv. [Personal names of Lithuanian origin in Ukrainian letters of the 15th –16th century]. Doslidzhennia i materialy z ukrainskoi movy. Kyiv, T. VI. S. 121–132 [in Ukrainian].
5. Denysiuk V.V. (2006) Antroponimy v ukrainskii istoriohrafichnii tradytsii druhoi polovyny XVII–XVIII st. [Anthroponyms in the Ukrainian historiographic tradition of the second half of the seventeenth 17th –18th centuries]. Kyiv: Milenium. 204 s. [in Ukrainian].
6. Dydyk-Meush H. (2018) Kombinatoryka v ukrainskii movi XVI–XVIII stolit: teoriia, praktyka, slovnyk [Combinatorin the Ukrainian language of 16th–18th centuries: Theory, practice, dictionary]. Lviv. 688 s. [in Ukrainian].
7. Ivasenko A. (2011) Ukrainski prizvyshchevi nazvy Halychyny XVI stolittia [Ukrainian Linear Names of Galicia of 16th century]. Pysemni pamiatky: suchasne prochytannia / Vidp. red. H. Dydyk-Meush. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. S. 185–189 [in Ukrainian].
8. Istoriia ukrainskoi movy. Leksyka i frazeolohiia [The history of the Ukrainian language. Lexics and phraseology]. Kyiv, 1983. 743 s. [in Ukrainian].

9. Kersta R.Y. (1984) Ukrainska antroponimiia XVI st. Cholovichi imenuvannia [Ukrainian anthroponemia of 16th century. Male naming]. Kyiv: Naukova dumka. 152 s. [in Ukrainian].

10. Kersta R.Y. (1995) Pytannia onomastyky u naukovii spadshchyni L. Humetskoi [Issues of Onomastics in the scientific heritage of L. Gumetska]. Ukrainska istorychna ta dialektna leksyka. Zbirnyk naukovykh prats. Vyp. 2. Kyiv: Naukova dumka. S. 26–34 [in Ukrainian].

11. Krovytska O.V. (2005) Ukrainska leksykohrafiia: teoriia i praktyka [Ukrainian Lexicography: Theory and Practice]. Lviv. 175 s. [in Ukrainian].

12. Nimchuk V. (1996) Ye. Tymchenko – osnovopolozhnyk ukrainskoi naukovoi istorychnoi leksykohrafii [Timchenko – the founder of Ukrainian scientific historical lexicography]. Ukrainska istorychna ta dialektna leksyka: zb. nauk. pr. / Vidp. red. D. Hrynchyshyn. Lviv. S. 26–34 [in Ukrainian].

13. Osinchuk Yu.V. (2011) Kartoteka «Istorychnoho slovnyka ukrainskoho yazyka»: mynule i suchasne [The cardboard «Historical dictionary of Ukrainian tongue»: the past and modern]. Ukrainska leksykohrafiia v zahalnoslovianskomu konteksti: teoriia, praktyka, typolohiia. Larysi Hryhorivni Skrypnyk. Kyiv. S. 494–503 [in Ukrainian].

14. Ostash R.I. (1995) Identyfikatsiia osoby v Reiestri [Identification of a person in the Registry]. Reiestr Viiska Zaporozkoho 1649 roku / Pidhot. do druku O.V. Todiichuk (hol. uporiad.) ta in. Kyiv: Naukova dumka. S. 505–512 [in Ukrainian].

15. Ostash R., Ostash L. (2013) Ukrainski osobovi imena seredyny XVII stolittia yak obiekt leksykohrafii. 20 [Ukrainian personnel names of the middle of the seventeenth century as an object of lexicography]. Movni obrii: Zbirnyk pamiati Levka Poliuhy / vidp. red. O. Simovych. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. S. 111–117 [in Ukrainian].

16. Peshchak M.M. (1979) Styl dilovyh dokumentiv XIV st. (struktura tekstu) [The style of business documents of the 14th century (text structure)]. Kyiv: Naukova dumka. 267 s. [in Ukrainian].

17. Senyv M.Y. (1986) Ukraynskaia antroponymyia XIV–XVIII vv. (zhenskye imenovanyia) [Ukrainian anthroponomy 14th –17th centuries. (Women's names)]: avtoref. dyss.… kand. fylol. nauk: 10.02.02. Uzhhorod. 16 s. [in Ukrainian].

18. Farion I. (2001) Ukrainski prizvyshchevi nazvy Prykarpatskoi Lvivshchyny naprykintsi XVIII – pochatku XIX stolittia (z etymolohichnym slovnykom) [Ukrainian surname names of Precarpathian Lviv region at the end of the 18th – early nineteenth century (with etymological dictionary)]. Lviv: Litopys. 371 s. [in Ukrainian].

19. Khudash M.L. (1980) Do pytannia klasyfikatsii ukrainskykh prizvyshchevykh nazv XIV–XVIII st. [To the question of the classification of Ukrainian surnames of the names of the 14th–18th centuries]. Z istorii Ukrainskoi leksykolohii. Kyiv: Naukova dumka. S. 96–160 [in Ukrainian].

20. Tsaralunha I. (2007) Ukrainski toponimy na -any (-yany) [Ukrainian toponyms on -any (-yany)]. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi natsionalnyi universytet. 165 s. [in Ukrainian].

21. Shtefutsa V. (2019) Venherskye zaymstvovanyia na materyalakh ukraynsko-moldavskykh hramot XIV–XV vekov [Hungarian borrowings on the materials of the Ukrainian-Moldovan diploma 14th –15th centuries]. Dialektolohichni studii. 12: Dialekt i pamiatka / Vidp. red. P. Hrytsenko, N. Khobzei. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NANU. S. 341–349 [in Russian].

Sources

1. DDH – Dilova dokumentatsiia Hetmanshchyny XVIII st.: Zb. Dokumentiv [Business documentation of the Hetmanate of the 18th century] / AN Ukrainy. In-t ukr. Arkheohrafii ta in.; Uporiad., avtor peredmovy ta koment. V.I. Horobets; Vidp. red. L.A. Dubrovina. Kyiv: Naukova dumka, 1993. 392 s. [in Ukrainian].

2. ISUIa – Istorychnyi slovnyk ukrainskoho yazyka [Historical dictionary of the Ukrainian language] / za red. Ye. Tymchenka. Kharkiv; Kyiv, 1930–1932. T. I. Vyp. 1–2 [in Ukrainian].

3. KSUM16–17 – Kartoteka «Slovnyka ukrainskoi movy XVI – pershoi polovyny XVII st.» [File «Dictionary of the Ukrainian language 16th – the first half of the 17th century».] Zberihaietsia u viddili ukrainskoi movy Instytutu ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy (m. Lviv) [in Ukrainian].

4. KISUIa – Kartoteka «Istorychnoho slovnyka ukrainskoho yazyka» [File of the «Historical Dictionary of the Ukrainian language»] / za red. Ye. Tymchenka. Zberihaietsia u viddili ukrainskoi movy Instytutu ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy (m. Lviv) [in Ukrainian].

5. SUM16–17 – Slovnyk ukrainskoi movy XVI – pershoi polovyny XVII st. [Dictionary of the Ukrainian Language 16th – the First Half of the 17th Century] / Vidp. red.: D. Hrynchyshyn, M. Chikalo. Lviv, 1994–2017. Vyp. 1–17 (vydannia ne zavershene) [in Ukrainian].

6. SSUM14–15 – Slovnyk staroukrainskoi movy XIV–XV st.: v 2-okh t. [Dictionary of the Old Ukrainian Language of the 14th –15th Centuries] / Vidp. red. L. Humetska. Kyiv, 1977–1978. T. I–II [in Ukrainian].

HERITAGE OF ONYMS IN LEXICOGRAPHIC SOURCES OF THE UKRAINIAN LANGUAGE OF THE 14th–18th CENTURIES.

Abstract. The article draws attention to the material of onyms contained in three historical dictionaries and card indexes - "Mapping of the Historical Dictionary of the Ukrainian Language", edited by Ye. Tymchenko, "Dictionary of the Old Ukrainian language of the 14th–15th centuries", "Dictionary of the Ukrainian language of the 16th – first half of the 17th century". The Ukrainian written monuments of the 14th–18th centuries, which record first of all the anthroponymic vocabulary, are named as

well as some features of the lexical card index of the "Mapping of the Historical Dictionary of the Ukrainian Language", edited Ye. Tymchenko are pointed. Besides, emphasis is placed on the specifics of different genres of written sources of the 16th – first half of the 17th century. It is emphasized that the bright palette of personal proper names is demonstrated by the monuments of business style of the 14th –18th centuries.

The article uses a traditional classification of proper names (single, double, polynomial).

In some written sources, when naming persons, we record the accompanying appeals of *pan'*, *pani*.

Some of the onyms show high word-forming activity, thus enriching the word-forming system of the Ukrainian language.

In the texts of the studied period, we sporadically record vernacular variants of personal Christian names of men and women.

Among the two-member proper names of persons of appellate origin, the following dominate: names of persons by type of activity and profession; names of persons on territorial and national grounds; names of persons by social and property status, socio-political status; names of persons by family and kinship relations, affinity; names of persons by external features and internal qualities; names related to the realities of the environment; names related to the sphere of human life, etc.

The largest monument of the 17th century, which contains its own proper names, is the "Register of the Zaporozhian Army" of 1649 (over 40,000 names of persons). Unfortunately, to the register part of "Dictionary of the Ukrainian language of the 16th – first half of the 17th century" are included only names of appellate origin, which significantly complement the temporary linguistic mosaic with rare words and dialectisms.

Keywords: proper names, anthroponym, onomastics, historical lexicography, appellation names of persons.

Юрій Осінчук – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ м. Львів, Україна; osinchuk@gmail.com; https//orcid.org/0000-0003-4045-1044

Yuriy Osinchuk – Candidate of Philology, Senior Researcher at the Ukrainian Language Department, Institute of Ukrainian Studies, I. Krypyakevych National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv; Ukraine; osinchuk@gmail.com; orcid.org/0000-0003-4045-1044

Ольга Кровицька – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ м. Львів, Україна; sadovyi7@gmail.com; https://orcid.org/0000-0002-6707-5539

Olha Krovytska – Candidate of Philology, Senior Researcher at the Ukrainian Language Department, Institute of Ukrainian Studies, I. Krypyakevych National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv; Ukraine; sadovyi7@gmail.com; https://orcid.org/0000-0002-6707-5539